

Årsrapport nationella taxan 2020

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Sammanfattning	3
Allmänt	4
Samverkansorganet.....	5
Ersättningsetableringar	6
Resultat	6
Besök och kostnader 2020	6
Läkare	7
Fysioterapeuter.....	8

Bakgrund

Verksamheten för vårdgivare verksamma enligt nationella taxan regleras av lagen och förordningen om läkarvårdsersättning (LOL, FOL) samt lagen och förordningen om ersättning för fysioterapi (LOF, FOF). Lagstiftningen reglerar Region Norrbottens ansvar gentemot läkarna och fysioterapeuterna samt läkarnas och fysioterapeuternas skyldigheter avseende legitimation, utförd vård och verksamhetsuppföljning.

Från och med 2009 är det möjligt för läkare och fysioterapeuter verksamma enligt nationella taxan att sälja sin rätt till ersättning från regionen till en annan vårdgivare via en ersättningsetablering. Den nye vårdgivaren ska då enligt lagstiftningen teckna ett samverkansavtal med Region Norrbotten.

2016 togs det fram en utökad samverkansöverenskommelse, där alla vårdgivare på nationella taxan har möjligheten att teckna en samverkansöverenskommelse med Region Norrbotten. Syftet med överenskommelsen är att få ökad insyn i verksamheterna som bedrivs på nationella taxan i Norrbotten. Överenskommelsen innebär ett antal förmåner för vårdgivarna, men också skyldighet att samverka och vara transparenta mot Region Norrbotten. Överenskommelsen är en utökning av det lagstadgade samverkansavtalet. I överenskommelsen erbjuds ersättning för vissa åtgärder utöver de lagstadgade samt viss förenklad administration. Överenskommelsen innebär också att uppföljning av verksamheten ska göras transparent utan att patientuppgifter röjs. Enligt överenskommelsen ska regionen löpande hålla dialogmöten med gruppomtagningar alternativt enskilda fysioterapeuter/läkare. Målsättningen är att regionen successivt ska teckna samverkansöverenskommelser med alla läkare och fysioterapeuter verksamma enligt nationella taxan i Norrbotten.

Läkare och fysioterapeuter som har etableringar som startat före 1995, då etableringsrätten var fri är inte genom lag bundna att teckna samverkansavtal med Region Norrbotten. Dock så finns en förhoppning att de ändå ska teckna en frivillig samverkansöverenskommelse.

En resultatuppföljning sammanställs och redovisas i en årsrapport till regionstyrelsen. De parametrar som följs upp har valts i samråd med Samverkansorganet nationella taxan, som består av representanter från vårdgivarna och från Region Norrbotten. De fem parametrar som ska följas upp är; besök per vårdgivare, genomsnittligt antal besök per patient fördelat på vårdgivare, andel normalarvode av totalt antal besök, ålders- och könsfördelning för patienter per specialitet (grupp av specialiteter) samt nya patienter per vårdgivare.

Sammanfattning

Covid-19 har haft stor påverkan på vården i Norrbotten under 2020, och nationella taxan är inte något undantag. Produktionen av både läkarbesök och fysioterapibesök gick ner kraftigt under våren i samband med den första vågen av covid-19. Flera kliniker stängde helt eller delvis ner sin verksamhet

under våren och sommaren. Nationella taxans konstruktion med ersättnings-
tak och begränsat antal vårdgivare gör att ingen vårdskuld kan uppärbetas
hos vårdgivarna på taxan. Under hösten 2020 har produktionen på nationella
taxan varit åter varit normal.

Vid årsskiftet 2020/2021 hade 78 procent av fysioterapeuter och 76 procent
av läkarna skrivit under samverkansöverenskommelse med regionen. Det är
en stor ökning från 2017 då 22 procent fysioterapeuterna och 4 procent av
läkarna hade skrivit samverkansöverenskommelse.

Verksamheten på nationella taxan i Norrbotten är till stor del koncentrerad
till Luleå där 50 procent av fysioterapeuter och 75 procent av läkarna har
sina mottagningar. Detta avspeglar sig tydligt i fördelningen av patienter
mellan de egna hälsocentralerna och nationella taxans fysioterapeuter i Lu-
leå, där 57 procent av fysioterapi patienterna gick till nationella taxans fysio-
terapeuter.

Under 2020 har inga fysioterapeuter men två läkare överlåtit sina etablering-
ar via anbud, så kallade ersättningsetablering. Alla nya etableringar har skri-
vit under samverkansavtal och överenskommelse.

Nettokostnaderna för nationella taxan i Norrbotten minskade från 2019 till
2020, detta kan förklaras med en minskad aktivitet bland både läkarna och
fysioterapeuter, som en följd av covid-19 pandemin. I genomsnitt gjordes ca
7,5 besök per patient hos fysioterapeuter och 2 besök per patient hos läkare
under perioden januari - december 2020. För 2019 var siffrorna för fysiotera-
peuterna 8 besök per patient och 2 besök per patient för läkarna.

Könsfördelningen mellan vårdgivare på nationella taxan är inte samma som
för läkare och fysioterapeuter totalt sett. På nationella taxan i Norrbotten
finns betydligt mer manliga läkare vilket kan förklaras av den höga medelål-
dern bland taxans läkare. Bland yngre läkare är könsfördelningen jämnare.
Även bland fysioterapeuterna är andelen män högre än bland fysioterapeuter
totalt.

Allmänt

Region Norrbotten har vid slutet av 2020 60 stycken fysioterapi etableringar
på nationella taxan. Av dessa innehas 34 av kvinnor och 26 av män. Det
finns 24 stycken läkaretableringar där endast 5 innehas av kvinnor och 19 av
män. Att fördelningen är ojämn bland läkarna kan förklaras med en hög me-
delålder i denna gruppering. Könsfördelningen inom läkarkåren har utjäm-
nats under de senaste åren. Det finns inte något pensionskrav för taxans lä-
kare så äldre läkare arbetar kvar långt efter pensionsåldern. Bland fysiotera-
peuterna finns det några fler kvinnor än män, men det motsvarar inte siff-
rorna inom yrkeskåren totalt, där kvinnorna är i en stor majoritet.

I slutet av 2017 hade endast en (4 procent) av läkarna på nationella taxan
skrivit under utökad samverkansöverenskommelse. Vid slutet av 2020 hade

18 (76 procent) läkare skrivit under. Vilket i praktiken betyder att 76 procent av läkarna vill ha nära samverkan och dialog med Region Norrbotten, för att underlätta uppföljning och kontroll. Detta är ett resultat av personlig kontakt och dialog med respektive läkare.

Läkare	2017	2018	2019	2020
Utökad samverkansöverenskommelse	1	14	16	18
Grundavtal (samverkansavtal)	10	3	2	0
Övergångsregler	13	7	6	6
Totalt antal etableringar	24	24	24	24

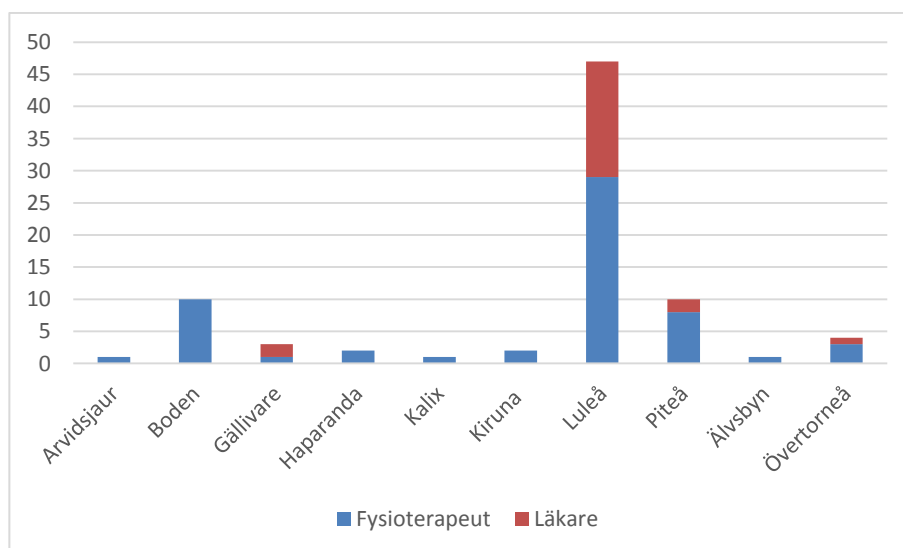
Tabell 1: Samverkansförutsättningar 2017, 2018, 2019 och 2020

Det går att se ett liknande resultat för fysioterapeuterna på nationella taxan där antalet med utökad samverkansöverenskommelse ökade från 22 procent till 78 procent, som ett direkt resultat av personliga möten och dialoger med respektive fysioterapeut.

Fysioterapeuter	2017	2018	2019	2020
Utökad samverkansöverenskommelse	13	36	47	47
Grundavtal (samverkansavtal)	15	7	2	2
Övergångsregler	32	17	11	11
Totalt antal etableringar	60	60	60	60

Tabell 2: Samverkansförutsättningar 2017, 2018, 2019 och 2020

Verksamheten på nationella taxan i Norrbotten är koncentrerad till Luleå där 50 procent av fysioterapeuter och 75 procent av läkarna har sina mottagningsar.



Figur 1: Fördelning av etableringar över länet

Samverkansorganet

Samverkansorganet består av representanter från Region Norrbotten och de privata vårdgivarna på nationella taxan i Norrbotten. Representanterna för läkare och fysioterapeuter verksamma enligt nationella taxan utses av re-

spektive intresseorganisation; Privatläkarföreningen respektive Fysioterapeuterna. Samverkansorganet är ett organ för information och samverkan i frågor som rör vårdgivare verksamma enligt nationella taxan. Under 2020 hölls fyra sammanträden där bland annat uppföljning, granskning och samverkan har diskuterats.

Ersättningsetableringar

Under 2020 har inga fysioterapeuter men två läkare överlåtit sina etableringar via anbud, så kallad ersättningsetablering. Alla har utöver sitt samverkansavtal även skrivit under samverkansöverenskommelse med Region Norrbotten. Regionen är enligt lagstiftningen ansvarig för upphandlingen av ersättningsetableringar. Från 2017 sker hela budgivningsprocessen i regionens upphandlingsprogram. Programmet säkerställer att alla bud är dolda till budgivningen är avslutad.

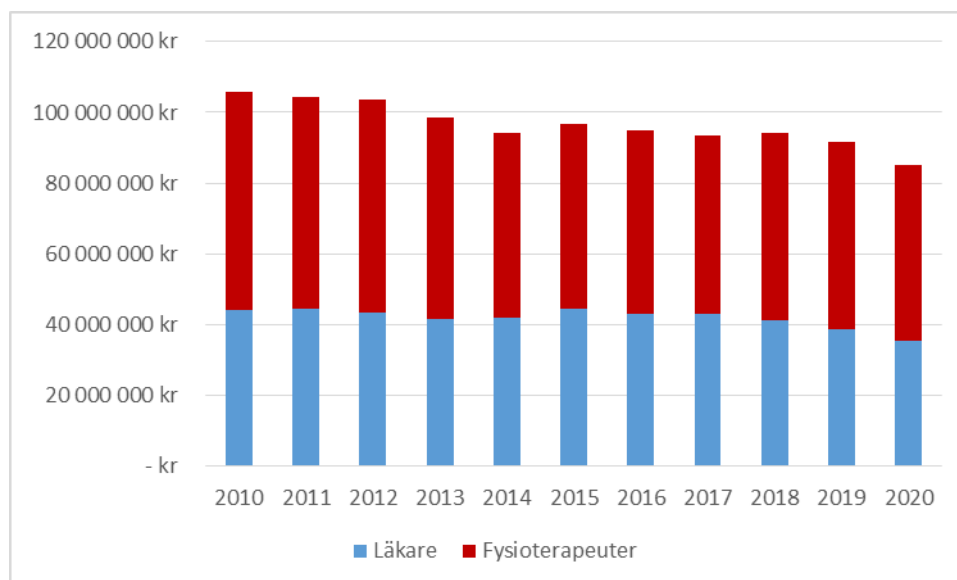
I och med en etableringsöverlåtelse sker oftast en förändring av verksamheten. Det gäller inriktning på verksamheten och andelen nya respektive gamla patienter, samt för fysioterapeuter även fördelningen mellan särskilt arvode och normalarvode. Rätt att debitera särskilt arvode för fysioterapeuter fastställs av regionen efter en bedömning av vidareutbildningar och yrkeserfarenhet. Vid bedömningen följer Region Norrbotten vägledningen som är framtagen av SKR och representanter för fysioterapeuternas fackförbund. Rätt att debitera särskilt arvode för läkare bestäms automatiskt av läkarens specialitet. Den nya etableringsinnehavaren har enligt lagstiftningen ett år på sig att uppnå kravet om heltidsverksamhet.

Resultat

I denna rapport ges en kort beskrivning av utfallet av indikatorerna och några kommentarer till resultaten.

Besök och kostnader 2020

Region Norrbottens nettokostnad för verksamheten privata vårdgivare enligt den nationella taxan är totalt ca 90 mkr för 2020, för 2019 var nettokostnaden 97,4 mkr. I detta ingår intäkter avseende utomlänspatienter 1,4 mnkr samt momscompensation 5,5 mkr. Till läkarna betalades 40 mkr och till fysioterapeuterna 50 mkr. Regionen har även en kostnad för laboratorieundersökningar på 6,9 mkr. Den totala nettokostnaden minskade från 2019 till 2020, detta kan förklaras med en minskad aktivitet bland både läkarna och fysioterapeuter, som en följd av covid-19 pandemin.

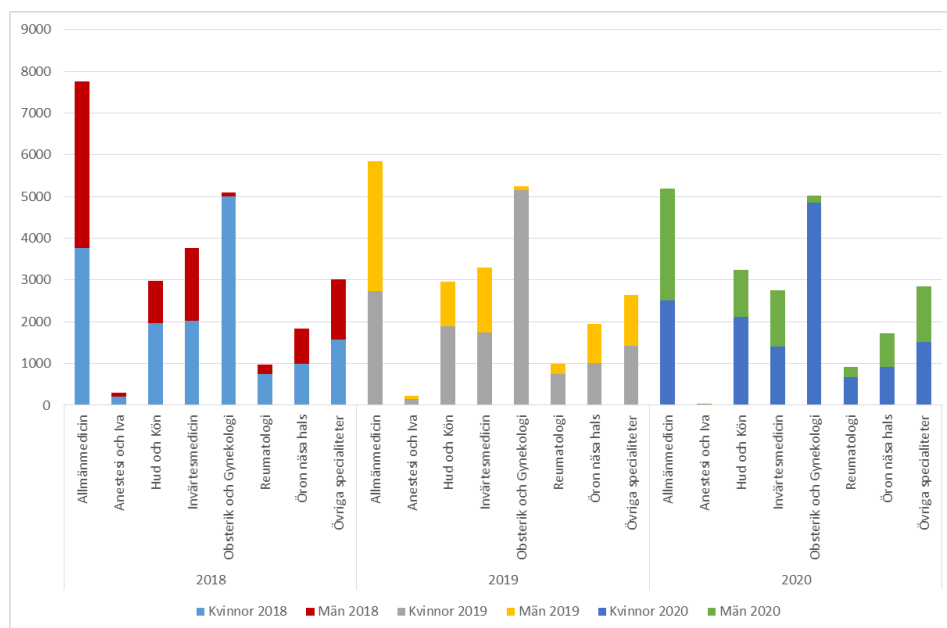


Figur 2: Kostnader för läkare och fysioterapeuter 2010-2020.

Läkare

Under 2020 gjordes ca 36 000 besök hos läkare verksamma enligt nationella taxan, vilket är ca 1 000 mindre än 2019. Utöver det registrerades ca 21 000 telefonkontakter. Cirka 32 procent av besöken registrerades inom specialiteten allmänmedicin. Av besöken var 77 procent normalbesök, 19 procent så kallade särskilda åtgärder (särskilt tids- eller kostnadskrävande åtgärder). I genomsnitt gjordes 2 besök per patient.

Normalarvodet ska enligt lagstiftningen utgöra den huvudsakliga delen av den medicinska verksamhet som förekommer inom respektive läkares specialitet. Av 24 läkare debiterar 18 (75 procent) normalarvode vid mer än hälften av besöken. Resterande (25 procent) debiterar andra arvoden vid mer än hälften av besöken. Fördelningen mellan män och kvinnor inom respektive läkarspecialitet kan i vissa fall förklaras av specialitetens inriktning. Totalt sett är det fler kvinnor än män som besöker nationella taxans läkare, förklaringen till detta är att det finns fyra aktiva specialister inom obstetrik och gynekologi, ett specialistområde där nästan alla patienter är kvinnor. Tittar vi på de andra områdena så är patienternas könsfördelning ganska jämn.

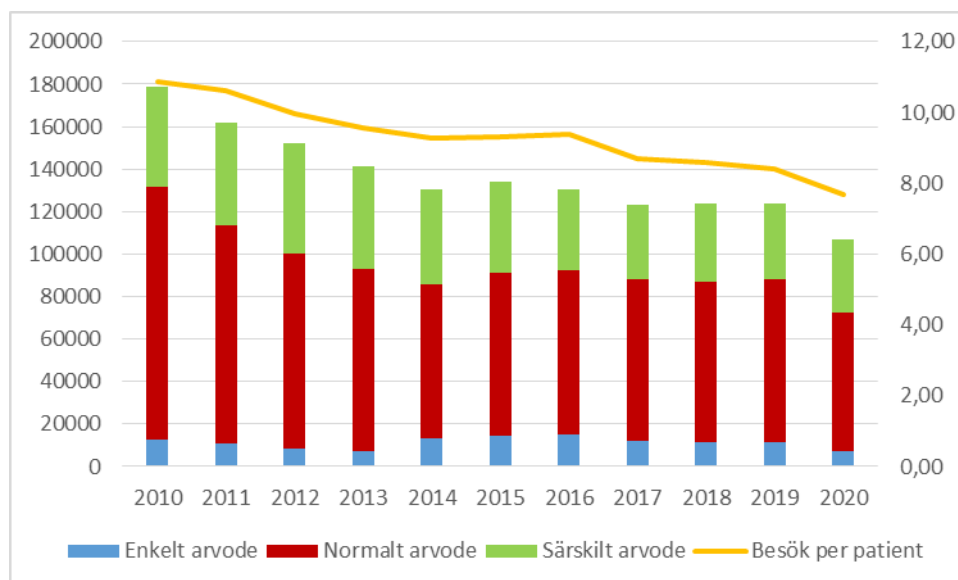


Figur 3: Besök könsfördelade mellan olika läkarspecialiteter 2020.

Fysioterapeuter

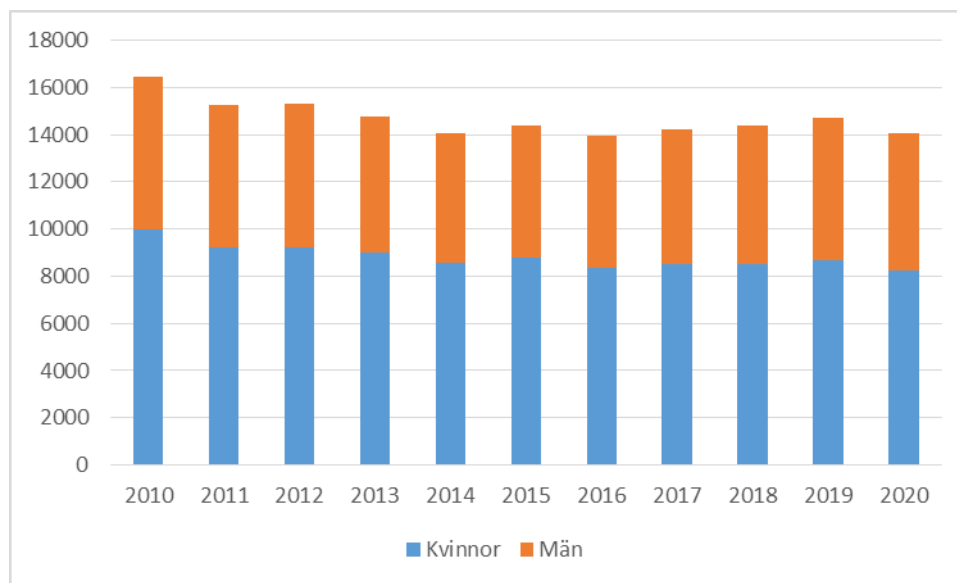
Både antalet fysioterapibesök och unika patienter har legat relativt jämnt tre senaste åren, detta trots att ett antal ersättningsetableringar skett. I genomsnitt gjordes ca 7,5 besök per patient 2020 (ca 8 besök per patient 2019).

Normalarvode utgör enligt lagstiftningen det enhetliga arvodet för den huvudsakliga delen av behandlingarna i fysioterapiverksamheten. Av 58 fysioterapeuter debiterar 27 (46 procent) normalarvode eller lägre vid mer än hälften av besöken.



Figur:4 Antal fysioterapibesök 2010-2020 fördelat på arvodeskategori, och besök per patient.

Patienterna som får fysioterapi genom nationella taxan består av fler kvinnor än män, ett mönster som vi kan se i hela primärvården. Könsfördelningen mellan fysioterapipatienter har inte förändrats mycket under de senaste 11 åren. Det totala antalet patienter har minskat något under en 11 års period, vilket kan förklaras av att några etableringar har gått ner i arbetstid inför pensionering.



Figur 4: Antal unika fysioterapipatienter fördelat på kön 2010-2020.

Fysioterapeuter verksamma på nationella taxan är en del av primärvården och utgör tillsammans med fysioterapeuter inom vårdvalet det totala utbudet av fysioterapi inom primärvård i länet. Antalet fysioterapibesök per invånare är ojämnt fördelad över länet.

Den kommunen med flest besök per invånare 2020 är Övertorneå. I de kommuner där man har flest besök per invånare har man också flera aktiva privata fysioterapeuter, vilket gör att patienterna har större möjlighet besöka en fysioterapeut vid upplevda besvär. I vissa fall kan en ökad tillgång också leda till större efterfrågan.

Fördelningen av patienter mellan regionens egna hälsocentraler och taxans vårdgivare följer samma mönster som figur 1. I Luleå och Boden har nationella taxans vårdgivare mer än hälften av patienterna. Eftersom taxans etableringar är mycket svåra att flytta eller avsluta, bör hälsocentralerna i respektive kommun anpassa sin bemanning efter taxans utbud. Samverkan mellan regionens hälsocentraler och taxans vårdgivare fungerar bra i vissa kommuner. Men i de kommuner med många taxevårdgivare som exempelvis Luleå och Boden fungerar inte samverkan lika bra. God samverkan med taxans vårdgivare skulle underlätta för patienter. Samverkan i form av återkommande samverkansmöten mellan privata vårdgivare och regionens hälsocentraler skulle minska dubbelarbete och i slutändan innebära besparingar för Region Norrbotten.